

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

Concept Participatiebeleid ter bespreking voor Provinciale Staten

Geachte Statenleden,

Afgelopen jaar is er hard gewerkt aan de herijking van het participatiebeleid. Het nieuwe participatiebeleid 'Samenwerken aan de toekomst' is vanuit maatschappelijke ontwikkelingen, opgedane ervaringen, wetenschappelijke inzichten en in samenspraak met diverse belanghebbenden ontwikkeld. Hiermee voldoet het participatiebeleid aan de huidige tijd. Met het nieuwe participatiebeleid geven we ook invulling aan de verplichtingen die horen bij de Omgevingswet (in werking getreden op 01-01-2024), de Wet Versterking Participatie op Decentraal Niveau (in werking getreden op 01-01-2025) en het Coalitieakkoord 'Krachtig Zuid-Holland' 2023-2027.

Het beleid is tot stand gekomen op basis van een intensief intern en extern participatietraject met onder andere inwoners, maatschappelijke organisaties, medeoverheden, wetenschappers, ambtelijke collega's en Statenleden (door middel van een technische sessie). Dankzij deze verschillende perspectieven is het beleid beter geworden en sluit het beter aan bij de behoeften en wensen van de maatschappij.

We hechten belang aan goede participatie en het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij de besluitvorming; bijvoorbeeld door het organiseren van Burgerberaden en de B100. Hierbij hoort ook een stevige verankering van het participatiebeleid binnen de provincie. Het participatiebeleid zal daarom opgenomen worden in de visie en het programma van het Omgevingsbeleid.

Het participatiebeleid maakt dan ook onderdeel uit van de Herziening 2025 van het provinciale Omgevingsbeleid. De besluitvormingsprocedure voor de Herziening 2025 loopt via de commissie Ruimte en Milieu. Om die reden heeft u in de Provinciale Statenvergadering van 25 mei 2024, aangegeven de herijking van het participatiebeleid voorafgaand aan de besluitvormingsprocedure graag te bespreken in de commissie Bestuur, Maatschappij en Middelen waar participatie onder valt.

Met deze brief leggen wij u het concept participatiebeleid (90% versie) 'Samenwerken aan de toekomst' voor. De uiteindelijke besluitvorming over, en vaststelling van, het participatiebeleid blijft onderdeel van de besluitvormingsprocedure over de Herziening van het Omgevingsbeleid 2025 en vindt plaats in de commissie Ruimte en Milieu.

Kernpunten nieuw participatiebeleid

Hieronder volgen de grootste aanpassingen in het participatiebeleid in vergelijking met de participatievisie uit 2018:

- Een nieuwe definitie van participatie waarbij het echt gaat om het hebben van invloed op provinciale vraagstukken.
- Een nieuw en hanteerbaarder participatiekompas voor het bepalen van de rol die de provincie inneemt bij verschillende vraagstukken. 'Informereren' in de zin van bijvoorbeeld een informatiebrief naar inwoners wordt in dit kompas niet meer gezien als voldoende participatie, daar participatie echt gaat over dialoog en niet over het zenden van informatie. De provincie geeft er de voorkeur aan om waar mogelijk altijd te kiezen voor andere vormen van participatie. Soms is het informeren van betrokkenen natuurlijk wel voldoende of, vanwege zwaarwegende maatschappelijke; provinciale belangen of urgentie noodzakelijk. Hiervoor is, mits goed beargumenteerd, ruimte gelaten in het beleid.
- Een herziening van de 'participatieprincipes' van de provincie waarbij meer aandacht is voor doelmatigheid, beïnvloedingsruimte, verwachtingsmanagement, diversiteit en evaluatie bij participatietrajecten georganiseerd door de provincie.
- Aandacht voor diversiteit en inclusie in participatietrajecten waarbij altijd wordt gestreefd naar het betrekken van een diverse groep belanghebbenden die representatief is voor het vraagstuk dat er ligt.
- Een invulling van participatieverplichtingen per instrument van de Omgevingswet
- Een invulling aan hoe de provincie omgaat met participatie door initiatiefnemers bij de aanvraag van omgevingsvergunningen. De provincie bevordert deze participatie door initiatiefnemers te adviseren wanneer er sprake is van initiatieven met grote impact op de leefomgeving. De initiatiefnemer blijft verantwoordelijk voor de participatie.
- Meer aandacht voor toegankelijkheid en maatwerk bij het ondersteunen van maatschappelijke initiatieven. Een 'ja, mits'-houding is het uitgangspunt.
- Een versoepeling van de vereisten bij het ontvankelijk stellen van het instrument 'Burgerinitiatief' door een verlaging van het aantal vereiste handtekeningen van 1000 naar 500.
- Een invulling van het nieuwe instrument 'Uitdaagrecht'. Hierbij zijn enkele (milde) voorwaarden gesteld voor ontvankelijkheid. Verdere beoordeling is maatwerk.
- Meer aandacht voor digitale participatie. De provincie wil hierin optrekken met medeoverheden.

Relatie met de Participatieverordening

Het geactualiseerde participatiebeleid heeft invloed op de Participatieverordening. Deze verordening staat los van de Omgevingsverordening. In de bijgevoegde leeswijzer vindt u de artikelen waarvan wij voorzien dat naar aanleiding van het nieuwe beleid, aanpassingen nodig zijn. Nadat het nieuwe participatiebeleid is vastgesteld, zullen wij in een Statenvoorstel de nodige aanpassingen in de Participatieverordening aan u voorleggen.

Wij hopen u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

mr. A.W. Kolff

Bijlagen

1. Concept Participatiebeleid (90% inc. Leeswijzer)
2. Participatieverslag actualisatie participatiebeleid